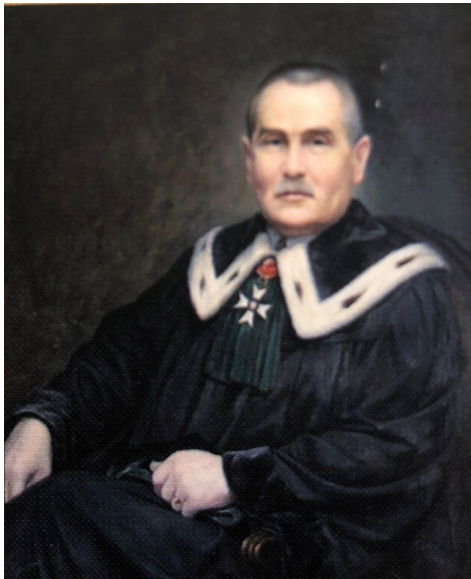

Zdarzyło się dziś...19 sierpnia 1881 r.

19 sierpnia 1881 r. urodził się Bolesław Sekutowicz, adwokat, sędzia, prezes Sądu Apelacyjnego w Lublinie, społecznik zasłużony szczególnie dla miasta Lublina. O tej niezwyklej postaci pisze Ferdynand Rymarz, sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku.

Adwokatura i sądownictwo od zarania dziejów są nierozłącznie ze sobą związane, zarówno ideowo i funkcjonalnie, jak i, bywało, personalnie. W pewnych okresach dziejowych adwokatura polska, gdy sądownictwo lubelskie było opanowane przez sędziów składających się narodowościowo z przedstawicieli zaborców, oddała sądownictwu polskiemu swoje najlepsze kadry. Tak stało się w Lublinie już w 1915 roku, następnie w 1917 roku, kiedy adwokaci lubelscy od podstaw wskrzeszali i organizowali polskie sądownictwo. Wspólnym bohaterem początków Niepodległości Państwa Polskiego obu korporacji prawniczych jest Bolesław Sekutowicz, adwokat przysięgły, następnie sędzia i prezes Sądu Apelacyjnego w Lublinie, rozstrzelany przez hitlerowców w 1939 roku.

Bolesław Sekutowicz urodził się 19 sierpnia 1881 roku w Warszawie, był absolwentem Wydziału Prawnego Uniwersytetu Warszawskiego, ale o młodości związał się z Lublinem, gdzie ukończył szkołę średnią. Po studiach w latach 1904-06 odbył w Sądzie Okręgowym w Lublinie dwuletnią aplikację sądową, pracując, jako pomocnik adwokata przysięgłego. W 1909 roku został wpisany na listę adwokatów przysięgłych w Lublinie. Specjalizował się z dużym powodzeniem w problematyce cywilistycznej. Pozostawił m. in. artykuł: *„Chaos w stosunkach prawnych na Kresach Wschodnich, jako skutek stosowania prawa zwyczajowego przy spadkobraniu włościan”* (Rocz. Tow. Praw. W Lublinie 1928). Swoje zainteresowania nie ograniczał jedynie do wykonywania zawodu adwokata, rozumiał, że polski inteligent ma szersze zadania i obowiązki wobec społeczeństwa. Od początku pracy adwokackiej zaangażował się w różnorodną działalność społeczną i publiczną. Od marca do sierpnia 1906 roku wydawał i redagował dziennik lubelski „Kurier”, oraz publikował artykuły w lokalnych gazetach. Przed I wojną światową był dyrektorem lubelskiego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu. Działał w Polskiej Macierzy Szkolnej

przyczyniając się do zakładania na Lubelszczyźnie od podstaw polskiego szkolnictwa. Był członkiem Rady Szkolnej m. Lublina, członkiem pierwszej Rady Miejskiej w Lublinie, należał do Związku Odbudowy Państwa Polskiego. Był prezesem Lubelskiego Miejskiego Komitetu Ratunkowego (1915). Jego bezinteresowna działalność społeczna na wielu płaszczyznach, udział w organizacjach pomocowych i ratunkowych po I wojnie światowej, zjednała mu życzliwość i szacunek współobywateli.

Miał poglądy konserwatywne. Od 1916 roku był członkiem Klubu Polskiego w Lublinie, który skupiał ziemian lubelskich związanych z Ligą Narodową. W imieniu Klubu Polskiego wspólnie z czołowymi działaczami Narodowej Demokracji w Lublinie, podpisał kompromisową deklarację witając życzliwie, choć pod wieloma warunkami, fakt utworzenia Królestwa Polskiego na mocy aktu państw centralnych 5 listopada 1916 roku. Był członkiem Rady Stanu Królestwa Polskiego (1918) i członkiem Ligi Narodowej.

Adwokat Bolesław Sekutowicz od 15 marca 1915 roku był prezesem Komitetu Obywatelskiego w Lublinie i na tym stanowisku odegrał znaczącą rolę w ochronie życia i mienia obywateli miasta Lublina podczas walk I wojny światowej. W nocy z 29 na 30 lipca 1915 roku, pod naporem armii austriackiej z Lublina wycofała się armia rosyjska, miasto opuścili gubernator rosyjski, urzędnicy, policja i sędziowie rosyjscy. Na ulice miasta wyszła uprzednio zorganizowana m. in. przez adwokatów Bolesława Sekutowicza i Ignacego Stelińskiego polska Milicja Obywatelska, będąca sekcją Komitetu Obywatelskiego miasta Lublina. Gdy po południu, 30 lipca 1915 roku, do Lublina weszły sprzymierzone oddziały austriacko-niemieckie, a z nimi Legiony Polskie, miasto znajdowało się przez parę godzin w rękach Polaków. Komitet Obywatelski pod przewodnictwem Bolesława Sekutowicza, oprócz milicji powołał jednocześnie spośród adwokatów Wydziały Sądzące w sprawach o wykroczenia przeciw porządkowi publicznemu. Były to pierwsze polskie składy sądzące. Cenną pamiątką początków sądownictwa polskiego jest tablica w gmachu Trybunału Koronnego w Lublinie o następującej treści: *„Wyłoniony z Polskich Sądów Obywatelskich, w dniu 30 lipca 1915 r. powstałych, Trybunał Lubelski urzędował do dnia 21 listopada 1915 roku i w dniu tym przez władze okupacyjne rozwiązany został”*. Polski Trybunał Lubelski został zastąpiony przez okupacyjne jednoosobowe C. K. Sądy

Obwodowe, z tym jednak, że pozostawiono nadal polskie sądy pokoju. Prawnicy lubelscy przewidując rozwiązanie Trybunału Lubelskiego i zastąpienie go sądownictwem podległym okupacyjnej władzy austriackiej, powołali 13 listopada 1915 roku Towarzystwo Prawnicze, którego jednym z celów było wydawanie referencji kandydatom na przyszłych sędziów sądów królewsko-polskich, które powstały 1 września 1917 roku.

Po odzyskaniu Niepodległości adwokat Bolesław Sekutowicz zaangażował się w prace Komitetu Obywatelskiego m. Lublina, następnie w działalność Głównego Komitetu Ratunkowego i dlatego dopiero 8 października 1919 roku został mianowany sędzią Sądu Okręgowego w Lublinie. W sądownictwie lubelskim zrobił oszałamiającą karierę: prezes SO (1921), sędzia Sądu Apelacyjnego (1925), wiceprezes SA (1927), prezes SA (1929-1939).

Dekretem z 1937 roku prezydent RP powołał go na trzyletnią kadencję sędziego Trybunału Stanu. Pełnił również odpowiedzialne funkcje w wielu organizacjach sądowych: przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej, przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej przy Sądzie Apelacyjnym, członka Komisji Lustracyjnej dla sądów we wszystkich okręgach apelacyjnych w kraju. Był ostatnim w okresie II RP prezesem Towarzystwa Prawniczego w Lublinie (do 1939) i prezesem Lubelskiego Oddziału Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów. Tak liczny, czynny i ofiarny udział w wielu organizacjach i instancjach przyniósł mu wielki autorytet społeczny i uznanie władz państwowych. Został odznaczony: Krzyżem Oficerskim i Krzyżem Komandorskim Orderu Polonia Restituta, Medalem X-lecia, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Niepodległości i brązowym medalem Za Długoletnią Służbę. Był żonaty z Julia Wandą z Zarzeckich, nie pozostawił potomstwa.

Wybuch II wojny światowej nie ograniczył działalności publicznej i społecznej Bolesława Sekutowicza. Stał na czele powołanego już 1 września 1939 roku Miejskiego Obywatelskiego Komitetu Społecznego niosącego pomoc osobom poszkodowanym wojną oraz rodzinom zmobilizowanych żołnierzy. Uczestniczył w Komitecie Obrony Lublina, przyczynił się do ukrycia przed okupantem polskich obrazów Jana Matejki. Aktualna i wcześniejsza działalność publiczna i społeczna Bolesława Sekutowicza nie uszła uwadze okupantów. 20 października 1939

roku został zatrzymany, ale po kilku dniach został, na krótko, zwolniony. Ponownie aresztowano go 9 listopada 1939 roku w gmachu Sądu Okręgowego w Lublinie i 23 grudnia 1939 roku, w przeddzień Wigilii Bożego Narodzenia, bez wyroku sądowego, rozstrzelano na starym cmentarzu żydowskim na Kalinowszczyźnie wraz z dziesięcioma innymi wybitnymi przedstawicielami lubelskiej inteligencji, wśród których byli dwaj inni adwokaci (Edward Lipski i Władysław Rutkowski), sędziowie, profesorowie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego oraz przedstawiciel lubelskich władz.

Bolesław Sekutowicz bez żadnej wątpliwości jest bohaterem adwokatury i sądownictwa lubelskiego, miasta Lublina; szerzej jest wybitnym patriotą polskim okresu II Rzeczypospolitej. Pamięć o tej wybitnej postaci została uhonorowana nadaniem jego imienia jednej z ulic miasta Lublina, w ufundowaniu tablicy pamiątkowej w gmachu Biblioteki Publicznej im. H. Łopacińskiego w Lublinie (wspierał jej rozwój) oraz w postaci malarskiego portretu eksponowanego w Sądzie Okręgowym w Lublinie. Jego biogram znalazł miejsce w prestiżowym Polskim Słowniku Biograficznym, w Słowniku Biograficznym Adwokatów Polskich, w Słowniku Biograficznym miasta Lublina i innych wydawnictwach historycznych.

Ferdynand Rymarz